

צידה לדרך:

עלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ויקהל - שקלים

עלון מס' 80 | שנה 2

בדרך הפרשה

בעצומו של יום השבת וזאת כדי לספק את רצונם של גויי העיר להסתפר דוקא ביום זה. הזמין המהרש"ם אל ביתו את כל הספרים פורצי הגדר ודבר על לבם שיאותו לסגר את חגיותיהם ביום השבת, ואף דרש מהם להחם בכתב ידם על שטר התחייבות שאכן כה יעשו.

הסכימו הספרים לדרישתו של הרב אולם בתנאי שכלם כאחד יחתמו על השטר, שהרי אחרת, אם יסגרו כלם את חגיותיהם ואחדים יפתחו, הרי שאותם יחידים יזכו בכל הלקוחות. לבסוף הסכימו כלם לחתם, חוץ מאחד שגותר עומד בקמיו.

"דע לה" - נוף בו המהרש"ם - "הרבה דרכים למקום, ואם לא תאות להפסיק בחלול השבת לבסוף תאלץ לסגר את חגיותך גם בימות החול!..."
אדם זה היה קשה ערף ולא האזין לדברי הרב. מחמת

כתוב בפרשתנו "וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (ל"ה ב), וכתב רש"י: "הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר שאינה דוחה את השבת".

למדים אנו את חשיבותה של שבת קדשנו, עד כדי כך שגם מלאכת המשכן החשובה אינה דוחה את השבת. מהספורים שנביא להלן נוכל להוכיח עד כמה חשיבותה וכבודה של השבת ומנגד גדל ההירות שיש להשמר מחלול השבת.

עץ גדול התמוטט לפתע על מחלל השבת בעיר בארץ'אן, עירו של רבי שלום מרדכי הפהן שבדרון זצ"ל - המהרש"ם, נפרצו חומות השבת. הדבר ארע על ידי ספרים שפתחו את מספרותיהם גם

סרובו לַחַתֵּם - לֹא חַתֵּם אִישׁ.

כְּאִשֶּׁר יֵצְאוּ הַנְּאֻסִים מִבֵּיתוֹ שֶׁל הָרֵב וְעָבְרוּ מְרַחֵק מֵה, הַתְּמוּטֵט לְפִתְעַע עֵץ גְּדוֹל הַיִּשָּׁר עַל אוֹתוֹ מְרִדֵן מַחְלָל שַׁבַּת וּמֵת...
כְּאִשֶּׁר רָאוּ כָּלֶם כִּי כֵן מִהְרֵוֹ וְשָׁבוּ אֶל בֵּיתוֹ שֶׁל הָרֵב, שֶׁם חָתְמוּ עַל הַשְּׁטֵר הַמְּחַיֵּב אוֹתָם לְשֹׁמֵר שַׁבַּת.

הַהֲצָלָה מִפְּרַעוֹת הָעַרְבִים בְּזִכּוֹת כְּבוֹד הַשַּׁבָּת

סֵפֶר רַבִּי דָּוִד פְּרַנְקֵל זצ"ל שֶׁבִשְׁנַת תַּרפ"ט כְּשָׁבְאוּ הָעַרְבִים לְחַבְרוֹן כְּדִי לְהַרְג אֶת כָּל הַיְּהוּדִים שָׁמָּה, לֹא רַבִּים יוֹדְעִים שֶׁהָאֵדָם שֶׁהֵם הִכִּי שָׁנְאוּ הֵיךְ זֶה רַבִּי חַיִּים יוֹסֵף דִּינְקֵלֶס זצ"ל, שֶׁהֵיךְ אִזְּ אֶבְרָהָ צַעִיר וְחַכְמָתוֹ הָרַבָּה הֵיטָה לְצַנְיָנִים בְּעֵינֵי הָעַרְבִים. וּבְאוֹתָהּ שַׁבַּת יְדוּעָה יֵצְאוּ הָעַרְבִים עִם גְּרוֹזִים בִּידֵיהֶם וְצַעְקוֹ 'אֲטַבַּח אֶל יְהוָה, גִּי'הָאֵד', וְהֵם טָבְחוּ בְלִמְעָלָה מִמָּאָה בְּנֵי הַיִּשׁוּב וּבְהֵם עֲשׂוֹת תַלְמִידִים מִיִּשְׁבֵּת חַבְרוֹן. בְּמִשָּׁה כָּל אוֹתוֹ הַזְּמַן

הֵם צַעְקוֹ 'אִיפֹה יוֹסֵף! אִיפֹה יוֹסֵף?' וְכֹנְנָתָם הֵיטָה הֵיכָן רַבִּי יוֹסֵף דִּינְקֵלֶס. וְהֵם לֹא מְצָאוּהוּ.

וּמַעֲשֵׂה שֶׁהֵיךְ כֹּה הֵיךְ. רַבִּי חַיִּים יוֹסֵף נִסַּע יַחַד עִם בְּנֵי בֵּיתוֹ לְחַתְנַת רַבִּי זִיסֵל שְׁפִירָא זצ"ל שֶׁנֶּעְרְכָה בְּלַיִל שִׁישִׁי בִירוּשָׁלַיִם, וְהוּא נִשְׂאָר לְלוֹן בִירוּשָׁלַיִם עַד יוֹם שִׁישִׁי וְהֵנָּה בְּיוֹם שִׁישִׁי הֵם הִתְכַּוְּנוּ לְשׁוּב לְבֵיתָם שֶׁבְּחַבְרוֹן וְהֵם חָכוּ זְמַן רַב לְאוֹטוֹבוֹס שְׁבוּשֵׁשׁ מְלֵהֲגִיעַ. חָכוּ וְחָכוּ, וְאָז אָמַר רַבִּי יוֹסֵף אִם הָאוֹטוֹבוֹס יְגִיעַ עַד חַצוֹת אֲנַחְנוּ נַחְזֹר. אִם לֹא, לֹא! כִּיּוֹן שָׁהָה לְפָנָי שַׁבַּת אֲנִי לֹא אֲשׁוּב לְבֵיתִי שֶׁבְּחַבְרוֹן בְּגִלְל כְּבוֹד הַשַּׁבָּת...
וְהֵנָּה הַגִּיעָה שְׁעַת חַצוֹת וּבְאוֹתוֹ זְמַן הַגִּיעַ הָאוֹטוֹבוֹס לְחַבְרוֹן. רַבִּי חַיִּים יוֹסֵף וּבְנֵי בֵּיתוֹ אֵינָם מִתְּלַבְּטִים כְּלָל וְכָלֵל, וְלִמְרוֹת הַכָּל הֵם נִשְׂאָרוּ בִירוּשָׁלַיִם.

כֹּה בְּזִכּוֹת הַהִירֹת בְּכְבוֹד הַשַּׁבָּת הֵם נִצְלוּ מִהַפְּרַעוֹת שֶׁהָיוּ בְּאוֹתָהּ הַשַּׁבָּת!

בְּדַרְהַ רַבּוֹתֵינוּ

בְּעַת הָאֲמוּנִים בְּצִבָּא הַרוֹסִי הַסְּטִיפֶלְעֵר הִיזִיק אֶת הָרוֹבָה וַיִּרְהַ בְּשָׁנוּי וְ... הַפְּדוּר קָלַע לְמַטְרָה!

"כָּל הַעֲשֵׂה בּוֹ מְלֵאכָה יוֹמֵת" (לה, ב)

בְּסֵפֶר "תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב" מְסַפֵּר כִּי בַתְּקוּפָה שְׁבָה גִּיס רַבִּי יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל קִנְיָבְסְקִי - הַסְּטִיפֶלְעֵר זְצוּק"ל לְצִבָּא הַרוֹסִי, הוּא נִשְׁלַח פְּעַם לְעָרִיכַת אֲמוּנִים בְּקָלִיעָה לְמַטְרָה בְּיוֹם שַׁבַּת קִדְשׁ.

הַסְּטִיפֶלְעֵר, כְּמוֹכֵן סָרַב לְעֲשׂוֹת זֹאת, אִךְ חָמְתוֹ שֶׁל הַמְּפַקֵּד בְּעֵרָה בּוֹ לְנוֹכַח הַסְּרוּב, עַד שֶׁהוּא הָרִים אֶת רוֹבְהוֹ, כְּוֹן אוֹתוֹ לְעָבֵר חֲחִיל הַסְּרָב, וְאָיִם: "אִם אֵינָה מְמַלֵּא אַחַר הַפְּקֻדוֹת - אֶהְרַג אוֹתָהּ!"

הָאִיוֹם לֹא גָרַם לְסְטִיפֶלְעֵר לְשִׁנוֹת אֶת דַּעְתּוֹ.

"אִיזוֹ לֹה סְמִכוֹת לְהַרְג אוֹתִי" - הַגִּיב בְּשִׁלּוֹה "רַק הַמְּמַנִּים עֲלֶיךָ כֹּלִים לְהַחְלִיט עַל כֹּה".

הַמְּפַקֵּד הוֹדַע הַתְּקַשֵּׁר לְמַפְקֵדוֹ וְדוּחַ לָהֶם עַל הַמְּרָד, וְהֵם נִתְּנוּ לוֹ אֲשׁוּר לְהַחְלִיט עַל כֹּה.

הַסְּטִיפֶלְעֵר הִבִּין כִּי כְּעַת, בְּלִית בְּרִירָה, מַחֻבָּתוֹ

לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת, מִשׁוּם הַצּוּי "וַחִי בְהֵם" (ויקרא יח, ה), הַמְּחַיֵּב אוֹתוֹ לְעָבֵר עַל הַתּוֹרָה כְּלָה מְלֵבֵד ג' עֲבֻרוֹת הַחֲמוּרוֹת, בְּמַקְרָה שֶׁל פְּקוּחַ נֶפֶשׁ, אוֹלָם הוּא הַחֵל מְסַתְּפֵק וּמְהַרְהֵר מֵה עֲלָיו לְעֲשׂוֹת כְּעַת.

מִרְצֵ הַסְּטִיפֶלְעֵר זְצוּק"ל

אִם יִטַּל אֶת הָרוֹבָה וַיִּירָה בּוֹ כְּלֵאחֲרֵי ז' וּבְשָׁנוּי - לֹא יִהְיֶה בְּכָה אֲסוּר דְּאוֹרֵי תֵּא, אוֹלָם אִם יַעֲשֵׂה כֹה הוּא יֵאָלֵץ לִירוֹת שׁוֹב וְשׁוֹב עַד שִׁיִּקְלַע

שבראות המפקד עד כמה רב הכבוד אשר רוכש לו הגדוד שלו, חשש שמא יתמוטט המורל בפלוגה, ולכן בקש לשחרר אותו מן הצבא לגמרי – מכאן ואילך התייחס אליו באפן אישי כאיש קדוש בהציעו לפניו את כל בעיותיו וספקותיו, על מנת להעזר בשקול הדעת שלו ולהחליט לפיו.

הדברים הגיעו עד כדי כך שכאשר התפתח ריב גדול בינו לבין אחד הקצינים האחרים, הצליח להביא את הקצין השני לפני הרב, כדי לתת לו לפסק ולפשר ביניהם.

אך מאחר שבמקרה זה חשש הסטיפלער מפני תגובתו הקשה של הצד המפסיד אשר עלול אף להתנפל לחייו, הוא נמנע מלנקט עמדה ברורה, ונעץ להם ללכת לבית משפט.

("ומתוק האור")

למטרה. ואז נמצא שהוא מרבה בחלול שבת מדרבנן – מה, אפוא, הדין במקרה כזה?

לבסוף החליט לירות בשנוי, ולהשליך על ה' יהבו. בהגיע תורו נטל את הרוכה ביד ימינו, למרות היותו אטר מבלי לבון אל המטרה.

למרבה ההפתעה קלע הפדור במטרה בדיוק נמרץ... הוא עשה את שלו, והקב"ה עשה את רצון יראיו ומנע ממנו חלולי שבת רבים!

רבי קלמן פיינסקי זצ"ל הוסיף ואמר, כי המפקד שנדהם מן המעשה שנגלה מול עיניו אמר מיד: "כעת אני רואה שאינך סתם משתמט, אלא איש קדוש...". ומכאן ואילך פטר אותו מאמונים בשבת.

הספור עשה לו כנפים והתפרסם אפילו בעתונות התקופה ההיא, כשעל ידי כך זכה הסטיפלער לקדוש שם שמים בפרטים!

ולא זו בלבד – הוסיף רבי צבי כגן זצ"ל – אלא

בְּדֶרֶךְ הַמְצוּוֹת

הַשָּׁר מוֹנְטֵפְיוּרִי בְּשֵׁלוֹ. וְכֵן הוּא בִקֵּשׁ לְמִסֵּר: אֲנִי מְאֹד מוֹדֶה עַל מַה שֶׁנִּתְּתָם לִי עַד עַתָּה אֲבָל כָּל הַזֶּה שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יִגְרַם לִי לְהִתְכַחֵשׁ לְאֲמוּנָתִי. בְּיוֹם רֵאשׁוֹן בְּבִקְרָא בָּא שׁוֹב שְׁלִיחַ מֵאוֹתוֹ מוֹשֵׁל וּבִקֵּשׁ שְׂיָבֹוא אֵלָיו לְבֵיתוֹ. לְלֹא מוֹרָא יֵצֵא הַשָּׁר לְבֵית הַמוֹשֵׁל. כְּשֶׁהֵגִיעַ לְבֵיתוֹ חִכְתָּה לוֹ הַפְתָּעָה נְאֻהָ. הַמוֹשֵׁל הֵגִישׁ לְפָנָיו מִתְּנָה וְאָמַר לוֹ יִשְׁכַּבְתִּי כְּאֵן בְּשַׁבַּת יַחַד עִם עַמִּיתִי מִמְדִּינָה אַחֶרֶת וְסִפְרָתִי לוֹ עֲלֶיךָ אֵיךְ אֵתָה מְקַפֵּיד עַל הַמְצוּוֹת בְּעַד כָּל הַזֶּה שֶׁבְּעוֹלָם, הוּא לֹא הֵאֱמִין וּבִקֵּשׁ לְהִתְעַרֵב אֵתִי עַל סָכוּם גָּדוֹל, וּלְבִסּוֹף בְּזָכוֹת הַתְּעַקְשׁוּתָהּ נִצַּחְתִּי. רְצִיתִי רַק לְהוֹדוֹת לָךְ.

שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת בְּעַד כָּל הַזֶּה שֶׁבְּעוֹלָם!

הַשָּׁר רַבִּי מֹשֶׁה מוֹנְטֵפְיוּרִי הִקְפִיד מְאֹד לְהִרְבּוֹת שְׁמִירַת שַׁבַּת בְּיִשְׂרָאֵל וְהוּא עֲצָמוּ הָיָה יָדוּעַ כְּאֶחָד שֶׁהִתְמַסֵּר מְאֹד לְעִנְיָן זֶה שֶׁל שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת גַּם בְּמִקְרִים שֶׁהָיָה חָשׁשׁ לְשִׁלּוּמוֹ וּלְאִבּוּד כָּל מְמוֹנוֹ. פְּעַם אַרְעֵ שָׂבָא אֵלָיו בְּשַׁעַת סְעוּדַת שַׁבַּת שְׁלִיחַ שֶׁל אַחַד מֵהַמוֹשְׁלִים הַגְּדוֹלִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הִזְמִין וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שְׂיָבֹוא אֵלָיו בְּדַחִיפּוֹת עֲבוּר בְּצוּעַ עֶסְקָה דְּחוּפָה מְאֹד. רַבִּי מֹשֶׁה הִשִּׁיב שֶׁתְּמוּרַת כָּל הַזֶּה שֶׁבְּעוֹלָם הוּא לֹא מְגִיעַ בְּשַׁבַּת וְלֹא מְדַבֵּר כְּלָל עַל מִשָּׂא וּמִתֵּן בְּיוֹם זֶה. הַשְׁלִיחַ הֵלֵךְ וְחֹזֵר כְּעֲבוּר זְמַן קָצֵר עִם מִכְתָּב מֵהַמוֹשֵׁל שֶׁיִּדְעַ לוֹ שֶׁאֵם הוּא לֹא מְגִיעַ כָּל כֶּסֶף יָהָרִם, וְהוּא יְדָאג שִׁנְתִּקּוּ עִמּוֹ כָּל קִשְׁרֵי הַמִּסְחָר בְּמִדִּינָה. אַךְ

בְּדֶרֶךְ הַשַּׁבָּת

בְּתוֹרָה וּבִקְדֻשָּׁה. עֲלֵיהֶם הַפִּיטָן אוֹמֵר "כְּרֵאוּ לִי" - לְיוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁהָרִי לְשֵׁם כֶּה נְבִרָאָה הַשַּׁבָּת. לְעֲמַת זֹאת, יֵשׁ בְּנֵי אָדָם אֲשֶׁר הֵם "שׁוֹמְרֵי שַׁבַּת כְּדַת מְחַלְלֵי" - הֵם אֵינָם מְחַלְלִים אֶת הַשַּׁבָּת בְּמַלְאָכוֹת אֲסוּרוֹת, אֲבָל אֵינָם מְקַדְּשִׁים אוֹתָהּ בְּקְדֻשָּׁה יְתֵרָה, אֲלֵא מְעַנְגִים בְּאֲכִילָה, שְׁתֵּיָה וְשִׁנְיָה. אֲמַנָּם עַל שְׁנֵיהֶם עַל אֱלֹהֵי כְמוֹ עַל אֱלֹהֵי, הוּא אוֹמֵר "שְׁכַרּוּ הַרְבֵּה מְאֹד", אוֹלָם כָּל אֶחָד "עַל פִּי פִּעְלוֹ".

"וּבְיוֹם הַשַּׁבָּתִי יִהְיֶה לְכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְתוֹן לַה" (לה, ב)

בְּזִמְרוֹת לִיל שַׁבַּת קֹדֶשׁ יִשְׁנוּ פְּזוּמֵן "כָּל מְקַדְּשׁ שַׁבָּתִי כְּרֵאוּ לִי, כָּל שׁוֹמֵר שַׁבַּת כְּדַת מְחַלְלֵי, שְׁכַרּוּ הַרְבֵּה מְאֹד עַל פִּי פִּעְלוֹ".

אֲמַר מֶרֶן הַקַּפִּיז חַיִּים זִיע"א:

שְׁנֵי סוּגֵי שׁוֹמְרֵי שַׁבַּת יִשְׁנָם. יֵשׁ בְּנֵי אָדָם הַמְקַדְּשִׁים אֶת הַשַּׁבָּת בְּקְדֻשָּׁה יְתֵרָה, וְעוֹסְקִים בְּמִשְׁךְ הַשַּׁבָּת

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ושלחו אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ר 95-659-804-5
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ